Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 155 (4871).

8 АВГУСТ ЧОРШАНБА 1973 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ - ЭРОН МУЗОКАРАЛАРИ

6 августда Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин билан Эрон бош министри Амир Аббос Ҳувайдо ўртасида музокаралар бошланди.

Ҳамжиҳатлик ва очиқ кўнгиллик руҳида ўтган музокаралар чоғида ҳар иккала мамлакат ўртасидаги яхши қўшничилик ва ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари кўриб чиқилди, шунингдек икки томонни қизиқтираётган халқаро проблемалар устида фикрлашиб олинди.

Музокараларда совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР Ташқи Савдо министри Н. С. Патоличев, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов, Совет Иттифоқининг Эрондаги элчиси В. Я. Ерофеев; Эрон томонидан — ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Аҳмад Мирфендерески, Эроннинг Совет Иттифоқидаги элчиси Ризо Амир-Таймур, алоҳида вазифаларни бажарувчи элчи Парвиз Рожий, экономика министрининг ўринбосари Жавод Вафо қатнашдилар. (ТАСС).

ЭРОН БОШ МИНИСТРИ ШАРАФИГА

6 августда Катта Кремль саройида СССР ҳукумати Эрон бош министри Амир Аббос Ҳувайдо шарафига тушлик зиёфат берди. Зиёфатда Эрон бош министрининг СССРга қилган сафарига ҳамроҳ бўлиб келган кишилар ҳам у билан бирга бўлишди.

Зиёфатда совет томонидан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари, СССР министрлари ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

А. Н. Косигин билан Амир Аббос Ҳувайдо зиёфат чоғида нутқ сўзладилар. Уларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бўлиниб турди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

ПАХТАКОРЛАРНИНГ ШУ КУНЛАРДАГИ РЕЖАЛАРИ

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИДАГИ ЖДАНОВ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ ҲОСИЛ УЧУН КУРАШНИ ДАВОМ ЭТТИРИШ ВА ЙИҒИМ-ТЕРИМГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАГАН ТАДБИРЛАРИ

Ерларимиз Чирчиқ дарёси қирғоқларига бориб туташади. Бир — томондан эса республикага донги кетган «Ленинизм» колхози билан қўшнимиз. Гапни қўшничилик ва ишнинг бориши уларда қандай, бизда қандайлигидан бошлайдиган бўлсак, очиғини айтиш керак, биз ҳали улардан кўп нарса ўрганишимиз зарур.

Пахта ҳосилдорлиги жиҳатидан олиб қарайдиган бўлсак, биз улардан анчагина орқадамиз. Тўғри, бунинг объектив сабаблари бор. Аммо, деҳқон ўз қўшнисига нисбатан кам ҳосил олаётган экан, у ҳар хил сабабларни кўндаланг қўйиши керак эмас. Тупроқ структураси қарийб бир хил бўлган колхозимиз даласида ҳосилдорлик пастроқ бўлаётганлигидан ташвишдамиз. Биз уларга етиб олиш учун кейинги йилларда муҳим агротехника тадбирларини амалга оширмоқдамизки, бу йил сайин ўзининг яхши натижаларини бермоқда.

Қўшнилар тажрибаси, ўзида бир неча йиллар давомида синовдан ўтган тажрибалар олдинга интилишимизга асос бўлмоқда.

Биз бу йил, беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида гектаридан 35 центнердан ҳосил олишни мўлжалламоқдамиз. Бу сўзнинг қуруқ сўз бўлиб қолмаслиги учун нималар қилинмоқда?

Аввало шуни айтиш керакки, 1035 гектар ернинг ҳаммасига чигит кенг қаторлаб —90 сантиметр схемасида экилди. Экиш вақтида ерга гербицид солиб кетилди. Пахта майдонининг ярмига туксизлантирилган уруғ уяларга аниқ қилиб ташланди. Буларнинг ҳаммаси чигитнинг бехато униб чиқиши, ҳар йилгидек яганада сарфланадиган ҳаражатнинг кескин камайиши, энг муҳими далаларда бегона ўтнинг кам ўсишига олиб келдики, натижада меҳнат унумдорлиги бирмунча юқори бўлди, ғўза парваришидаги иш муддатлари анча қисқарди.

Барча карталарда чигит бехато ундириб олинди ва ғўза яхши ривожланди. Гектарларда кўчатнинг нормал қалинликда бўлишига эришилди. **Бугунги кунда ҳар гектар ерда 100 минг тупдан ғўза ўстирилмоқда. Бу ўтган йилдагига нисбатан гектарига 15 минг туп кўп демакдир.** Гектарларда ғўза туплари нормал қалинликда бўлгани билан уларнинг ҳосил тугиши мўлжалдагига етмаса юқорида айтилганидек гап-гаплигича қолиб кетаверади. **Колхозимиз аъзолари ҳар туп ғўзада социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил бўлиши учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.** Улар шу кунларда ҳам ғўза парваришини қизғин давом эттириб, ҳосилга-ҳосил қўшмоқдалар.

Биз августда ҳамма далаларда бир ярим марта парвариш ўтказамиз. Ғўзаларни талабига, ернинг сувни сингдириш хусусиятига қараб бир ярим марта суғорамиз. Ҳар туп ғўзада яна қўшимча икки-учтадан кўсак бўлиши учун курашамиз.

Ишонч билан айтиш мумкинки, бу йил далаларимизда ҳосил ўтган йиллардагига қараганда мўл бўлмоқда. Уни эрта муддатларда пишириб етказиш ва ўз вақтида сира нобуд қилмай йиғиб-териб олиш тўғрисида худди шу кунларда зарур тадбирлар амалга оширилиши талаб этилади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ғўза парваришини қизғин давом эттириш билан бирга йиғим-теримга тайёргарлик кўриш масаласини муҳокама қилди ва уни колхозчилар билан маслаҳатлашиб олди.

Колхоздаги 25 та пахта териш машинаси иш унумини 120 тоннага етказилади, 8 кўсак терадиган машина билан 800 гектар ер ҳосили йиғиштириб олинади. Тўкилган пахтани терадиган машиналар иш унумини 20—22 тоннага етказамиз.

Биринчи теримда колхозчиларнинг иш нормаси 40 килограмм, иккинчисида 60 килограмм. Нормани ошириб бажарганлар моддий жиҳатдан рағбатлантириладилар. 5 киши мавсумда 10 тоннадан, 20 киши 7—10 тоннадан пахта теради.

Суратда: (чапдан ўнгга) колхоз бош инженери И. Жўрабоев, хўжалик раҳбари К. Боймирзаев ва 3-бригада бошлиғи Р. Астонов ўртоқлар пахта далаларини кўздан кечирмоқдалар.

А. Абалян фотолари.

Пахтанинг таннархи бултур 34 сўм эди, бу йил 24 сўмга туширилади, рентабеллик кескин ошади, колхозчилар механизаторларнинг даромади янада юқори бўлади.

Биз йиғим-терим ишларини бултургига қараганда тез ва соз ўтказмоқчимиз. Бунинг учун механизаторлар, пахтакорлар ўртасида меҳнат интизомини, вазифасига нисбатан маъсулиятни мустаҳкамлаймиз. Социалистик мусобақани кенг йўлга қўямиз. Етиштирилган барча ҳосилни ўз кучимиз билан, ташқаридан ёрдамчилар олмай йиғиб-териб оламиз. Ўтган йили пахта тайёрлаш йиллик плани 35 кунда бажарилган эди. **Бу йил 20 кун давомида йиллик планни тўлдириб, рапорт берамиз.** Бунга асосимиз бор. Ўтган йили ҳосилнинг 57 проценти машиналарда терилган эди. **Бу йил 85 процент пахтани «зангори кема»ларда териб оламиз.** Биринчи беш кунликда 5 процентдан, 6 кун давомида 8—10 процентдан пахта тайёрлаймиз.

Йиғим-терим ишларини муваффақиятли ўтказиш мақсадида дала йўлларини, пунктга олиб борадиган кўчаларни, ўз вақтида текислаб, кўприкларни ремонтдан чиқариб қўямиз. Хирмон жойлар, тош-тарозулар ва бошқа буюмлар ҳам белгиланган муддатда тахт қилинади. Терим машиналари қайтадиган майдонларни текислаб, машиналарнинг яхши ишлашига ҳозирланади. Терим агрегатлари иш унумини оширишда далаларда бирорта ҳам бегона ўтнинг бўлмаслиги катта роль ўйнайди. Шунинг учун бригада ва звено бошлиқлари пахта терими кунларида пайкалларда бегона ўт бўлмаслиги учун шу кунларда барча кучни сафарбар этмоқдалар.

Белгиланган тадбирларга кўра пахта теримига тушгунга қадар қишлоқ хўжалиги соҳасида бошқа ишлар бажариб бўлинади. Масалан, силос бостириш 15 августда, пиёзни йиғиштириб олиш 20 августда тугалланади. Шундай қилиб, биз барча кучни тўплаб теримга тўла сафарбар этамиз.

Бу йил далаларимизда 20 та пахта териш машинаси ишлайди. Биз уларнинг иш унумини ўтган йилдагига нисбатан кескин ошириб, 120 тоннаданга етказмоқчимиз. Машиналарнинг тўхтовсиз ва унумли ишлаши, пахтани тўкмай тоза теришда механик-ҳайдовчиларнинг моҳирлик билан меҳнат қилишлари, уларнинг ўз касбларига меҳр билан қарашларига, машиналарни усталик билан бошқаришларига ҳар жиҳатдан боғлиқ. **Биз механик-ҳайдовчиларнинг малакасини ошириш, улар ўртасида илғорлар тажрибасини кенг пропаганда қилишга алоҳида эътибор берамиз. Шу билан бирга машиналарнинг икки сменада ишлаши учун қўшимча механик-ҳайдовчилар тайёрлаймиз.**

Йиғим-терим кунларида колхоз устахонаси, бундан ташқари кўчма устахоналар тўхтовсиз ишлаб туради. Участка механиклари А. Эгамов, Е. Ли ва Д. Довурбоев ўртоқлар машиналарнинг нормал ишлаши устидан назорат қилиб борадилар, керакли ёрдамни уюштирадилар.

Пахта ташийдиган механизаторлар бу йилги мавсумда ҳар бир тележка билан 90 тоннадан пахтани пунктга элтиб бериш мажбуриятини олдилар. Улар бунинг учун ўтган йилги икки марта ўрнига қабул пунктларига уч-тўрт марта қатнайдилар.

Машина теримини муваффақиятли ўтказиш дефолиациянинг ўз вақтида нормал адо этилишига кўп жиҳатдан боғлиқ. Биз ғўза баргларини сунъий тўктиришга қишлоқ хўжалик авиацияси билан бир қаторда юриб дори сепадиган машиналардан кенг фойдаланамиз. Дефолиацияга ҳар туп ғўза 2—3 тадан кўсак очилганда киришилади ва бу иш 5кун давомида тугалланади. Ҳозирги пайтда ана шундай механизмлар тахт қилиб қўйилмоқда.

Бу йил колхозимиз 85 процент пахтани машинада териб олишга қарор қилди. Пахтаси қўлда териладиган участкаларда меҳнат қиладиган колхозчилар мавсумда 2 минг килограммдан ва ундан ҳам ошириб «оқ олтин» теришга сўз бердилар.

Колхоз правлениеси, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари йиғим-теримга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида колхозчилар, механизаторларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш юзасидан қатор тадбирларни белгилаб чиқдилар. **Пахта терими пайтида ҳар беш кунда қилинган иш натижалари якунланади ва ғолиблар шарафига қишлоқ марказида Қизил байроқ кўтарилади. Уларга ҳар хил қимматбаҳо буюмлардан иборат мукофотлар берилади.** Шундай қилиб биз пахта тайёрлаш суръатини кун сайин оширамиз. Ўтган йили ҳар куни ўртача 120—125 тоннадан пахта тайёрланган бўлса, бу йил уни 135 тоннага етказамиз, яъни ҳар куни йиллик планнинг 5—6 проценти миқдорида пахта тайёрланади. Механик-ҳайдовчилар, пахта ташишда ишлаётган тракторчилар, далада меҳнат қилаётган колхозчилар ўртасида социалистик мусобақани кенг йўлга қўямиз.

Биз ўйлаймизки, ҳар бир киши бирор участкага масъул қилиб тайинланган экан, у ўз вазифасини шараф билан бажариш учун курашади ва колхозимизда умумий юксалишга эришиш ишига муносиб ҳиссасини қўшади.

Зиммасига олинган мажбурият қанчалик юқори бўлса ҳам, уни муваффақиятли бажариш учун бизда барча имконият бор. Ана шу имкониятларни тўла ишга соламиз ва гектаридан 35 центнердан пахта йиғиб олиб, она-Ватанга ўтган йилдагига нисбатан 600 тонна кўп — 3500 тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун астойдил меҳнат қиламиз.

БУ ТАДБИРЛАР КОЛХОЗ АЪЗОЛАРИНИНГ УМУМИЙ ЙИҒИЛИШИДА МУҲОКАМА ЭТИЛИБ, ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

СССР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

Совет Иттифоқининг партия — ҳукумат делегацияси Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихтни дафн этиш маросимида қатнашмоқ учун 6 августда Москвадан Берлинга жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комитетининг раиси А. Я. Пельше, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси М. Т. Ефремовдан иборат бу делегацияни Внуково аэродромида Ю. В. Андропов, А. П. Кириленко, М. С. Соломенцев ва бошқа ўртоқлар узатиб қўйишди.

(ТАСС).

СССР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БЕРЛИНГА КЕЛДИ

БЕРЛИН, 6 август. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бошчилигида Совет Иттифоқи партия — ҳукумат делегацияси Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгаши раиси Вальтер Ульбрихтни дафн этишда қатнашмоқ учун Берлинга келди.

Совет делегациясини Германия Бирлашган Социалистик Партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг раиси В. Штоф, Германия Бирлашган Социалистик Партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Г. Аксен, Германия Бирлашган Социалистик Партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси Э. Мюккенбергер ҳамда ГДРнинг бошқа партия ва давлат раҳбарлари кутиб олдилар.

ЧУҚУР ТАЪЗИЯ

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари 7 августда Германия Демократик Республикасининг элчихонасида бўлдилар.

Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. Н. Долгих ўртоқлар ГДРнинг атоқли партия ва давлат арбоби, содиқ марксчи-ленинчи, Германия Бирлашган Социалистик Партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, ГДР Давлат кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихтнинг вафоти муносабати билан Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан чуқур таъзия билдирдилар.

САБЗАВОТКОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети давлатга сабзавот маҳсулоти ва картошка сотиш юзасидан областлар, районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасида социалистик мусобақанинг 1973 йил 1 августгача бўлган якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Андижон областига** (область партия комитетининг секретари **Б. Раҳимов**, область ижроия комитетининг раиси **П. Қаюмов**, область қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи **Ҳ. Кодиров**, совхозлар трестининг директори **А. Отажонов**, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини текшириш бош давлат инспектори ўртоқ **Галустьян**, область матлубот союзи правлениесининг раиси **А. Ҳамидов**) бериладиган бўлди. Бу область июль ойида давлатга 15,8 минг тонна ёки йиллик планнинг 26,0 проценти миқдорида турли маҳсулот сотди, сабзавот сотиш планини 47,0 процент, картошка сотиш планини 39,7 процент бажарди. Кўчма Қизил байроқ Фарғона областидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент областнинг Калинин районига** (район партия комитетининг секретари **Р. Қамбаров**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Тошхўжаев**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи **И. Асадов**, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифатини текшириш бош давлат инспектори **И. Халилов**, район матлубот союзи правлениеси раисининг вазифасини ижро этувчи **И. Раҳиммирзаев**) бериладиган бўлди. Бу район июль ойида давлатга 13,3 минг тонна ёки йиллик планга нисбатан 15,6 процент ҳар хил турдаги сабзавот маҳсулотларини сотди ва давлатга сабзавот сотиш планини 49,4 процент, картошка сотиш планини 68,5 процент бажарди. Кўчма Қизил байроқ Сурхондарё областининг Сариосиё районидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент область Калинин районининг «Москва» колхозига** (колхоз раиси **К. Абдуллаев**, партия ташкилотининг секретари **Т. Сандаҳмедов**, бош агрономи **А. Усмонов**) бериладиган бўлди. Бу колхоз июль ойида давлатга 835 тонна ёки йиллик планнинг 37 проценти миқдорида ҳар хил турдаги маҳсулот сотиб, давлатга сабзавот сотиш планини 63,0 процент бажарди. Кўчма Қизил байроқ Тошкент область Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоздан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Андижон областининг Охунбобоев номли совхозида** (совхоз директори **С. Қўчқоров**, партия ташкилотининг секретари **Қ. Қодиров**, ишчилар комитетининг раиси **Т. Каримов**, бош агрономи **У. Сатторов**) қолдирилди. Бу совхоз июль ойида давлатга 4,3 минг тонна ёки йиллик планнинг 29,3 проценти миқдорида ҳар хил турдаги маҳсулот сотиб, давлатга сабзавот сотиш планини 51,2 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент областининг «Партия XXI съезди» совхозига** (совхоз директори **Т. Мелибоева**, партия ташкилотининг секретари **А. Мирзоҳидов**, ишчилар комитетининг раиси **М. Абдуллаев**, бош агрономи **М. Расулов**) бериладиган бўлди. Бу совхоз июль ойида давлатга 1174 тонна ёки йиллик планнинг 22 проценти миқдорида ҳар хил турдаги маҳсулот сотиб, давлатга сабзавот сотиш планини 64 процент, картошка сотиш планини 107 процент бажарган. Кўчма Қизил байроқ Тошкент областининг «Қорасув» совхозидан олиб берилади.

КОЛХОЗДА ИНТЕРНАЦИОНАЛ ТАРБИЯ

Колхоз партия комитети мажлислари кун тартибига қўйилаётган масалалар мавзуи жиҳатидан ранг-барангдир. Бўлиб ўтган мажлисларнинг бирида биз коммунистлар томонидан жамоат топшириқларининг қандай бажарилаётганлигини муҳокама қилган эдик. Навбатдаги мажлисда эса ёшларни гоявий-сиёсий ва интернационал руҳда тарбиялашда колхоз комсомол ташкилоти олиб бораётган ишлар кўриб чиқилди. Меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялаш масаласи бундан олдин ҳам кўпгина йиғилишларда муҳокама қилинган эди. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки колхозимиз кўп миллатли хўжаликдир.

Интернационал тарбия масаласига партия маорифи системасидаги ўқув машғулотларида ҳам жиддий эътибор берилмоқда. Тўгарак пропагандистлари ўз тингловчилари эътиборини мамлакатимиз халқларининг қудратли дўстлиги туфайли қўлга киритилаётган улкан муваффақиятларга, партиямиз ташқи ва ички сиёсатининг интернационал характерига қаратиб келдилар. Сиёсий тўгаракларда интернационал дўстлик неъматларини янада кенгроқ пропаганда қилиш мақсадида биз пропагандистларнинг махсус семинарини ҳам ўтказдик.

Колхозимиздаги мавжуд «Билим» жамияти ташкилоти лекторлари ҳам меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашда бизга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Жамиятнинг 30 дан ортиқ лектори турли секцияларга бўлинишиб, омма орасида суҳбат ва лекция ўқимоқдалар. Айниқса ёшлар ва юқори синф ўқувчилари ўртасида ўқилаётган лекциялар диққатга сазовордир. Лекторлар ўз лекциялари давомида СССР халқларининг қардошлик бирлиги ва ўзаро ҳамкорлиги туфайли Ўзбекистонда, жумладан, Оққўрғон районида содир бўлаётган улкан ижобий ўзгаришларни алоҳида тилга олмоқдалар.

Лекциялар ўзбек, рус, қозоқ, татар, корейс тилларида ўқилмоқда. «Билим» жамияти лекторларидан 9 киши ўзбек, 13 киши корейс, 5 киши қозоқ, 2 киши русдир. Бу тадбир лекция ва суҳбатларнинг янада таъсирчан ва жонли бўлишини таъминламоқда.

Колхозда олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишларнинг ҳаммаси интернационал тарбияни изчиллик билан давом эттиришга хизмат қилмоқда. Колхоз партия комитети колхозчиларни интернационал руҳда тарбиялаш юзасидан ўтказиладиган суҳбатлар тематикасини олдиндан белгилаб қўйган. Бу суҳбатлар асосан «СССР халқларининг қардошлик оиласида», «Марксизм-ленинизм — бутун дунё коммунистларининг буюк интернационал таълимоти», «Совет халқи — тинчлик байроқдори» мавзуида бўлмоқда. Суҳбат ўтказувчи лекторлар темага қараб керакли фактларни тўплайдилар ва пухта тайёргарлик кўрилгач, омма орасига кирадилар. Агитаторлар ва сиёсий ахборотчилар ўтказаётган суҳбатлар мазмунини янада яхшилаш мақсадида биз улар учун махсус семинарлар

ПАРТИЯ ХОДИМИ МИНБАРИ

ташкил қилмоқдамиз. Ўтказилган семинарларда «Меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашнинг ленинча принциплари», «Ленинча миллий сиёсат ва пролетар интернационализми», «КПСС XXIV съезди пролетаринтернационализми тўғрисида» каби темалар муҳокама қилинди.

Кўргазмали агитация воситалари билан биз мамлакатимиз халқлари ва қардош Болгария билан боғланган дўстлик алоқаларини ифодалаб бермоқдамиз. Ҳар йили Болгариядан колхозимизга турли делегациялар келиб туради. Бундай учрашувларда биз дўстларимизга ўз муваффақиятимиз тўғрисида гапириб бермоқдамиз, улар суҳбатини тингламоқдамиз. Мана шу учрашувлар давомида олинган расмлар махсус стендларда ифодаланган.

Меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашда колхозимиздаги мавжуд маданий-оқартув муассасалари ҳам катта роль ўйнамоқдалар. Колхозда 3 та клуб ва битта маданият уйи бор. Маданият уйи ҳузурида турли бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ишлаб турибди. Бу тўгаракларда колхозчиларнинг фарзандлари қардош халқлар куй ва қўшиқларини ўрганиб, ижро этмоқдалар. Бадиий ҳаваскорларимиз яқинда республика «Чашма» телевизион конкурсида қатнашиб, Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг ёш санъаткорлари билан беллашдилар. Бу санъат кўригида колхозимиз йигит-қизлари ижро этган куй ва қўшиқлар, рақслар кўпчиликка манзур бўлди.

Колхозимиздаги 5 та кутубхона эшиклари ҳам китобхонлар учун доимо очиқ. СССР халқлари адабиётини кенг пропаганда қилишда кутубхона ходимлари турли хил иш формалари ва методларидан фойдаланмоқдалар. Ўтказилаётган китобхонлар конференцияларида ва китоб виставкаларида ўқувчилар классик ва совет адабиёти дурдоналари билан яқиндан танишмоқдалар. Ёқутистон АССР ёзувчиси Софрон Даниловнинг «Уйғоқ қалб» китоби асосида яқинда ўтказилган ўқувчилар конференцияси кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди.

Бизда ҳарбий хизматга йигитларни кузатиб қўйиш ва уларни кутиб олиш ҳам катта байрамга айланиб кетади. Йигитларимиз армия хизматида бўлган пайтларида улар билан алоқаларимиз бир дақиқа ҳам узилмайди. Хизматдан бўшаб кетган йигитларга эса колхозимиз қучоғи кенг очиқ. Истаган участкаларида меҳнат қилишлари, уй-жой қуриб, оилалик бўлишлари мумкин.

Дўстликнинг қудратли кучи билан биз хўжалик ва маданий қурилишда йил сайин қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдамиз. Давлатга қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотлари сотиш планлари йил сайин ортиғи билан адо этиляпти. Муваффақиятларимиз манбаи бўлган дўстлик ва биродарликни янада мустаҳкамлаш йўлида бундан буён ҳам тинмай курашаверамиз.

Л. ПАК,
Оққўрғон районидаги Димитров номли колхоз партия комитетининг секретари.

Ғазалкент консерва заводи коллективи ҳал қилувчи йилнинг биринчи ярми планини анча ошириб бажарди. Бу ўтган йилнинг шу даврида тайёрланган маҳсулотга нисбатан бир ярим баравардан ҳам кўпроқдир. Суратда: корхона сабзавот цехининг ишчилари (чапдан) Собура Маҳкамова, Салтанат Рихсибоева ва ҳисобчи Мария Адалченко тайёр маҳсулотни кўздан кечиришмоқда.

И. Портнов фотоси.

ИЛҒОРЛАР

Оҳангарон ун комбинатининг ишга туширилганига эндигина уч йил бўлди. Завод ишчилари меҳнат вахтасида туриб ишлаб, ҳал қилувчи йилда планга қўшимча 69 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга ҳаракат қилишмоқда.

Кўзланган мақсадга эришишда ўзаро мусобақанинг роли катта бўлмоқда. Бунда Хайри Рашидов етакчилик қилаётган цех ишчилари пешқадамлик қилишмоқда. Цехнинг Леонид, Пи, Тазик Яцков ва Таня Носирова каби серғайрат ишчилари кунлик нормаларини 170 процентга етказиб бажармоқдалар. Ана шундай илғорларнинг самарали меҳнати туфайли суткасига 240 тонна ун тайёрланмоқда. Ишлаб чиқарилган маҳсулотлар область истеъмолчиларига узлуксиз жўнатилиб турибди. Комбинатда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатли бўлишида энергия, элеватор ва ремонт механика цехларининг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Комбинат ишчи-хизматчиларининг ярим йиллик иш натижалари ҳам қувончли бўлди. Шу давр мобайнида пландаги 21 минг 560 тонна ўрнига 23 минг 641 тонна сифатли маҳсулот тайёрланди.

Ҳал қилувчи йилда мазкур комбинатда яна бир бунёдкорлик иши амалга оширилмоқда. Суткасига 315 тонна ем ишлаб чиқарадиган янги цех қурилиши тезкорлик билан олиб борилмоқда. Ўзбекистон ССР қурилиш министрлигига қарашли «Спецэлеватормелстрой» трестининг Оҳангарон шаҳридаги 5-қурилиш поезди бунёдкорлари янги цех қурилишини муддатидан илгари тугаллаш учун суръатга суръат қўшмоқдалар.

О. ХУШНАЗАРОВ.

САЙҚАЛЧИЛАР ВАХТАДА

Пардозлаш трестида Анвар Газизов номи ҳурмат билан тилга олинади. 11-қурилиш бошқармасининг ўртоқ Газизов бошлиқ коммунистик меҳнат зарбдорлари меҳнат фронтида яхши кўрсаткичларга эришаётганликлари туфайли шундай ҳурматга сазовор бўлмоқдалар.

Зарбдор сувоқчилар 1972—1973 йиллар мобайнида пойтахтимизнинг Киров райони аҳолиси учун модалар уйи, 1450 ўринли мактаб, болалар шифохонаси, хотин-қизлар консультация бинолари қуриб бердилар. Иккита 56 квартирали уйни муддатидан 10—15 кун илгари пардоздан чиқардилар.

Бригада беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида бошқармада бошланғич социалистик мусобақада актив қатнашиб ойлик ва квартал планларини 120—130 процент адо этмоқдалар. Бу азаматлар куни кеча «Марказ—16» микрорайонида 40 квартирали уйни ҳам 10 кун илгари пардоздан чиқардилар.

Бригада аъзолари қўлга киритаётган ютуқларида О. Толипов, Қ. Исроилов, Ж. Аҳмадгалиев, Р. Самигулина каби ишлабчиқариш илғорларининг улуши катта бўлмоқда. Улар йил охиригача яна 3 та турар-жой биносини қўлдан чиқаришмоқчи.

С. СУЛТОНОВ.

ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАСИ

Унинг суратини дастлаб завод «Ҳурмат тахтаси»да учратдим. Ёши тахминан ўттиз бешларга борган, қорачадан келган йигит суратдан жиддий боқиб турарди. Биз бу илғор ишчи билан яқиндан танишиш мақсадида у ишлаётган цех томон юрдик.

...Бекобод цемент комбинати асбо-цемент қувурлари цехи. Ишчилар ўнг ва чап томондаги АТН—4,3 маркали машиналардан тайёр ҳолда тушаётган шифер ва асбо-цемент қувурларни тахлаш билан овора. Тўп-тўп қилиб тахлаб қўйилган шиферларни оралаб қаҳрамонимиз Рифат Сулаймонов ишлаётган машина ёнига бордик. Кўринишдан «Ҳурмат тахтаси»даги жиддий йигитга сира ўхшамасди у. Рифат чаққон ҳаракат қилар, дам машинанинг иш процессини синчиклаб кузатар, дам конвейердан оқиб келаётган маҳсулот сифатини текширар, гоҳо-гоҳо ҳамкасбларига нималарнидир ўргатарди. Бироз ўтгач биринчи операция тугади.

— Кечирасиз, маҳсулотнинг сифати кўп жиҳатдан машинанинг бир меъёрда ишлашига боғлиқ. Шу боисдан доимо унинг тепасида кузатиб туришга тўғри келади, — дейди кутдириб қўйганига кечирим сўрагандек. Шу орада тушлик дам олиш вақти ҳам бўлди.

Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йилида, — дейди Р. Сулаймонов, — бригада ишчиларининг иш режалари тўғрисида сўраганимизда, — тез, сифатли ва арзон маҳсулот ишлаб чиқаришга ваъда беришган. Сўзи билан иши бир ишчиларимиз ойлик, квартал планларини доимо ортиғи билан бажариб, ўз ваъдаларининг устидан чиқмоқдалар. Жумладан олти ойлик план топшириқлари муддатидан илгари 110 процент қилиб бажарилиб, маҳсулотнинг асосий қисми биринчи сортларга қабул қилинди. 33 тонна хом ашё иқтисод қилинди. Сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришдан давлат ҳам, ишчиларимизнинг ўзлари ҳам манфаатдор бўлмоқдалар. Ҳозирги кунда ҳар бир ишчининг ўртача ойлик иш ҳақи 180—200 сўмдан кам бўлмаяпти.

Цехимиз ишчиларининг ҳар бири завод коллективи ўртасида зўр ҳурмат билан тилга олинади. Негаки тўрт ойдан буён кун сайин қизиб бораётган социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдамиз.

Қувончли натижаларни қўлга киритишда, дея суҳбатга аралашди илғор машинист Усмон Оллабердиев, — Рифат Сулаймоновнинг муносиб ҳиссаси бор. У коллективимизга ишга келганида қўлида бирон бир ҳунари йўқ оддий йигитча эди. Р. Сулаймонов бир неча йил слесарлик вазифасида ишлади.

— Ука, — деди бир куни кекса машинист Мустафо Собиров, — анча кексайиб, пенсия ёшига ҳам яқинлашиб қолдим. Икки шогирдим яқинда Совет Армияси сафига чақирилди. Шунинг учун ўрнимга кимни қолдирсам экан деб ҳайронман. Маслаҳатим, менга ёрдамчи бўл. Ҳақиқий машинист бўлишингга ўзим ёрдам бераман. Рифат шу кундан бошлаб машинистлик касбининг сир-асрорларини ўргана бошлади. Йиллар ўтди. У мана қарийб 20 йилдан буён шу касбда ишлаб, бой тажриба орттирди.

Рифат Сулаймонов ўтган йили ўз касби бўйича ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақа ғолиби бўлди. Ҳал қилувчи йилда у биринчиликни қўлда сақлаб қолиш учун кун сайин суръатга суръат қўшиб меҳнат қилмоқда.

М. ҚАЮМОВ.

ҚЎШИМЧА 540 МИНГ ТОННА КЎМИР

Республикамиз кочегаркаси — Ангрендаги кўмир саноати корхоналари коллективлари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар. Шу мақсадда жуда кўп ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилпти. Айниқса, кўмир конларида меҳнат шароитини енгиллаштириш, қўл билан бажариладиган ишларни механизациялаш, унумли ишлайдиган замонавий асбоб-ускуналарни жорий қилишга катта эътибор берилмоқда. Шахтерлар ўртасида социалистик мусобақа авж олдириляпти, унинг оммавийлиги ва ошкорлиги таъминланяпти. Мусобақа ғолиблари ҳар томонлама моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда. Натижада ҳар бир кончи иложи борича унумли ва сифатли ишлашга, мавжуд резерв ва имкониятлардан оқилона фойдаланишга, иш вақтининг бирор дақиқасини ҳам бекор ўтказмасликка ҳаракат қиляпти.

Бу эса, кўмир қазиб чиқариш давлат планларининг тўла ва зиёдаси билан бажарилишида ҳал қилувчи роль ўйнаяпти. Шу туфайли ҳам кўмирчилар беш йилликнинг ўтган биринчи икки ярим йили ичида планда белгиланганига қараганда 540 минг тонна кўп ёқилғи қазиб чиқардилар ҳамда истеъмолчиларга юбордилар.

Бу катта муваффақиятда етакчи корхона ҳисобланган кўмир разрези ишчи-хизматчиларининг салмоқли ҳиссаси бор. Улар ҳозиргача пландагидан ташқари юзларча минг тонна қора олтинни платформаларга ортишди. 9-шахта коллективи ҳам шу ўтган даврда топшириқдагига қўшимча ўнларча минг тонна кўмир қазиб чиқарди.

Шахтерлар тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида ҳам жуда баракали ишламоқдалар, уларнинг қўшимча қазиб чиқарган ёқилғиси миқдори 90 минг тоннадан кўпроқни ташкил этди.

ИШЧАН БРИГАДА

«Ташоблсельстрой» трестига қарашли Калинин район қурилиш бошқармасининг Йўлдош Комилов бошлиқ бригадаси аъзолари йил бошида С. Раҳимов номли колхозда 140 ўринли болалар боғчасини фойдаланишга топширишган эди.

Шу кунларда эса улар А. Навоий номли колхозда 400 бош қорамолга мўлжалланган ферма қурилишини тугаллаш арафасида турибдилар.

Бригадада меҳнат қилаётган Ҳ. Йўлдошев, Н. Абдуназаров, Н. Нишонбоева, Э. Матқосимов сингари қурувчилар кунлик иш нормаларини 1,5 баробар ва ундан ошириб бажармоқдалар.

С. Комилов.

Тошкент подшипник заводининг йиғув цехи ишчиси Ҳотам Муҳаммаджонов ўн беш йилдан бери корхонада меҳнат қилиб келади. У ремонт қилган дастгоҳлар узоқ вақт бузилмай ишлайди. Суратда: мастер Ҳ. Муҳаммаджонов станокни созламоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

ФАБРИКА — ЗАВОД КАСАБА СОЮЗ КОМИТЕТЛАРИДА

МЕҲНАТДАГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР УЧУН

«Молния» варақаси Тошкент электрон техника заводининг ишчиси Валентина Тишковецнинг меҳнат муваффақияти тўғрисида хабар берди. У беш йилликнинг учинчи йилида олган топшириғини муддатидан олдин бажарди. Тишковецнинг ташаббусига биноан бешинчи цехда аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш билан бирга нормани ошириб бажариш мусобақаси кенг авж олиб кетди. Бу ерда кўпгина ишчилар брак маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин камайтириш ҳисобига буюм таннархини икки баравар камайтирдилар.

Завод комитети илғор коллективнинг ташаббусини маъқуллаб, уни бошқа цехларга ҳам ёймоқда.

ОЧИҚ-ОЙДИН ТУШУНАРЛИ

Тошкент трикотаж фирмаси ишчи ва мутахассисларининг бир группаси мусобақадош дўстлари — Львовдаги «Луч» трикотаж фирмасига қилган сафаридан қайтиб келди. Улар касаба союз комитетида цехлар ва бўлимларнинг вакиллари билан бўлиб ўтган учрашувда львовлик ҳамкасбларининг тажрибаси тўғрисида сўзлаб бердилар. Мусобақанинг ошкоралигини таъминловчи иш формалари айниқса қизиқиш туғдирди. Мусобақанинг кундалик натижалари катта стендларда ёритилади. Шахсий мажбуриятларнинг бажарилиш якунлари махсус китобчаларда қайд қилинади. Чиройли қилиб ишланган плакатлар ҳар томонлама тежамкор бўлишга даъват этади. Масалан, ҳар бир ишчи иш вақтининг бир дақиқаси беҳуда кетса, бир кунда юзта буюм йўқотишга тўғри келиши ҳикоя қилинади. Тошкент трикотажчилари львовлик дўстларининг тажрибасини ўз фирмаларида жорий этишга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

КАТТА СИНОВ ОЛДИДА

БЕШЙИЛЛИКНИНГ ЗАРБДОР ОБЪЕКТЛАРИДА

Ангренлик бинокорлар зиммасига жуда масъулиятли ва айни вақтда шарафли вазифа юклатилган. Улар тўққизинчи беш йилликнинг қатор муҳим саноат объектларини қуришга муносиб ҳисса қўшишлари керак. Бу йил бинокорлар олтин саралаш фабрикасининг биринчи навбати комплексини фойдаланишга топширишлари лозим. Бу муқаддас топшириқ бинокорлар ўртасида меҳнат кўтаринкилигини, ижодий активликнинг ошишига олиб келди. Қурувчилар социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар.

Саралаш фабрикасини бунёд этиш жуда мураккаб ва оғир вазифа. Уни белгиланган муддатда қўлдан чиқариш манфаатлари ҳар бир қурилиш ташкилоти коллективининг, ҳар бир бинокор ва монтажчининг зўр ғайрат-шижоат билан меҳнат қилишини тақозо этади. Буни яхши тушунган бунёдкорлар қурилиш бошланган дастлабки кунларданоқ зарбдор меҳнат қилишга ҳаракат қилмоқдалар.

Ўз сафига турли касб эгаси бўлган юзлаб қурувчилар ва монтажчиларни бирлаштирган қўли-гул коллектив фидокорона меҳнатининг мевалари ҳозирнинг ўзидаёқ кўзга яққол ташланмоқда. Фабриканинг бош корпуси, маъмурий-маиший бино ва бошқа ёрдамчи иншоотлар қад кўтарди.

Фабрика қурилишида барча бунёдкорлик ишлари тармоқ графиги асосида амалга оширилмоқда. Бу графикнинг бажарила бориши қурилиш штабининг ҳар ҳафтада ўтиб турадиган мажлисларида кўриб чиқилмоқда ва қурилишни тезлаштириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгиланмоқда.

Фабрика қурилишининг асосий оғирлигини «Ўзбекшахтострой» трестининг биринчи механизациялашган кўчма колоннаси коллективи ўз елкасида кўтармоқда. Бу шарафли ишда унга қатор ёрдамчи пудратчи ташкилотлар, жумладан 15 ва 18-механизациялашган кўчма колонналар, 10-қурилиш бошқармаси, «Промтехмонтаж», «Узэлектромонтаж», «Узсантехмонтаж» участкалари ёрдам бермоқда.

Барча коллективлар ҳали талаб даражасида ишлаяптилар, деб бўлмайди. Бу фабрика биринчи навбати комплексини йил охирида эмас, сентябрь ойида фойдаланишга топшириш юзасидан янги муддат белгиланганида сезиларли даражада маълум бўлиб қолди. Масалан бош пудратчи — 1-механизациялашган кўчма (колонна бошлиғи А. П. Гречушкин) ёрдамчи пудратчи ташкилотларга кўпинча иш фронтини ўз вақтида тайёрлаб беришнинг уддасидан чиқолмаяпти. Бунинг оқибатида сўнгги хўжаликда тўртта насос станциясини қуриш муддатлари чўзилиб кетди. Шунингдек, бош пасайтириш подстанцияси ҳамда сув тўсиш иншоотлари қурилиши ҳам кечикмоқда.

15-механизациялашган кўчма колонна коллективи (бошлиғи Л. М. Лернер) фабрикасининг сув билан қайта таъминлаш иншоотлари қурилишини жуда суст олиб бормоқда. Бунинг устига ободонлаштириш ишлари ҳам кўнгилдагидек эмас. Оқибатда шу йилнинг беш ойида колонна коллективи капитал маблағнинг фақатгина ярмига яқинини ўзлаштирди, холос.

Электр монтажчилар ҳам (участка бошлиғи В. И. Игнатьев) имкониятлар даражасида ишлашмаяпти. Бу участка коллективи фабрикада ишга тушириш-созлаш ишларини бошлаб юбориш учун беш ой мобайнида 230 минг сўмлик ишларни амалга ошириши керак эди. Амалда эса бу маблағнинг 40 процентдан сал кўпроғи миқдорида иш бажарилди, холос. Участка раҳбарларининг ўтакетган даражада ўзибўларчилик кайфиятига берилиб кетганлари натижасида сув билан қайта таъминлаш иншоотлари, сўнгги хўжалик ва сув тўсиш иншоотларида электр монтаж ишлари деярли бошлангани йўқ. Бош пасайтириш подстанциясида ҳам ишлар анча кечиккан ҳолда олиб борилаяпти.

«Казмонтажавтоматика» участкаси (прораби ўртоқ Лисенко) 34 та объектнинг бирортасида ҳам зиммасига юклатилган вазифани тўла бажарганича йўқ. Бу ташкилот монтаж ишларига ажратилган 50 минг сўм маблағнинг фақатгина 15 минг сўмини ўзлаштирди, холос. «Промтехмонтаж» участкаси коллективи ҳам кўнгилдагидек ишламаяпти. Силос омбори ва қозонхона қурилишида монтаж ишлари графикда белгиланганидан анча орқада қоляпти.

Қурилишда қатор камчиликларнинг ва нуқсонларнинг содир бўлишида буюртмачининг ҳам озмикўпми айби бор. Қурилаётган фабрика дирекцияси ўрнатиладиган асбоб-ускуналарни етказиб беришни ҳамон барбод этишда давом этмоқда. Масалан, шу кунгача бинокорларга 2 та мой виключатели, 5 та трансформатор, 35 киловольтли блокдан 4 дона етказиб берилгани йўқ. 2 та концетраторни етказиб бериш масаласи ҳамон ҳал қилинган эмас. Фабрика иситиш вентиляция асбоб-ускуналари билан тўла комплектланмаган, алоқа кабели эса умуман келтирилмаган. Бу ва шунга ўхшаш бошқа нуқсонлар фабриканинг биринчи навбатида ишга тушириш-созлаш ишларини ўз вақтида бошлашни хавф остида қолдирмоқда.

Қурилиш манфаатлари бош ва ёрдамчи пудратчи ташкилотлардан меҳнатни пухта ташкил этиш, ўзаро ҳамкорликда ишлаш, қурилиш давомида пайдо бўлаётган камчиликлар ва нуқсонларни бамаслаҳат ва тез бартараф этишни тақозо этади. Ҳар бир бинокор ва монтажчининг унумли ишлашига эришиш, бунинг учун барча зарур шароитларни яратиб бериш лозим. Шунингдек, қурилишнинг план ва топшириқлари бажарилиши устидан назоратни кучайтириш, белгиланган ташкилий-техникавий тадбирларнинг ўз вақтида амалга оширилиши ва объектларнинг муддатларда фойдаланишга топширилиши учун масъулиятни, талабни ошириш даркор. Ёрдамчи пудратчи ташкилотларнинг қолоқлигини тезроқ бартараф этишга эришиш керак. Социалистик мусобақани ташкил этишга эътиборни кучайтириш зарур.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми капитал маблағлар самарадорлигини ошириш бўйича кўрсатган йўл-йўриқларига қатъий амал қилиш, ишчи кучи ва моддий-техника ресурсларини фабриканинг биринчи навбати объектларига тўплаш, қурилиш техникасидан, мавжуд ишчи кучлари ва қурилиш материалларидан фойдаланишни қатъий яхшилашга эришиш керак.

Ҳозирги ёз вақтида меҳнатни икки сменада, имкони бор жойда эса уч сменада ташкил этиш зарур. Айни вақтда юк ортиш-тушириш ишларини комплекс механизациялаш, сувоқ ва мойлаш ишларининг механизация даражасини ошириш, кичик механизация воситаларини кенг жорий қилиш, илғор коллективларнинг тажрибаларини оммалаштириш талаб этилади.

Олтин саралаш фабрикаси бунёдкорлари катта синов олдида туришибди. Корхона биринчи навбати комплексининг муддатида ишга туширилиши уларнинг шу кунлардаги меҳнатига ҳамкорликда ишлашларига, барча ишларни графикда белгиланган муддатларда амалга оширишларига, мавжуд резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланишларига боғлиқ. Шунинг учун ҳам бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари барча бинокорлар куч-ғайрати ва меҳнат кўтаринкилигини шу вазифанинг тўла-тўкис бажарилишига сафарбар этишлари, бунинг учун оммавий-сиёсий, ташкилий-тушунтириш ишлари кўламини кенгайтиришлари, илғорларни рағбатлантириш лозим. Шундай қилингандагина катта синовдан муваффақиятли ўтилади, элюрт олдида барча бинокорлар ва қурилиш ташкилотлари раҳбарларининг юзи ёруғ бўлади.

В. УЛМАСБОЕВ.

ҲАМ ЯХШИ СЎЗ, ҲАМ ТАНҚИД — ДЎСТЛИК УДУМИ

С. АЗИЗОВ,
Озарбайжон ССР совхозлар министри, Озарбайжон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари

Бизнинг Озарбайжонда Ўзбекистонни ҳақли равишда мамлакатнинг пахтачилик академияси деб атайдилар. Қардош Ўзбекистон пахтакорлари билан мусобақалашиш — катта шарафгина эмас, юксак масъулият ҳамдир. Озарбайжон колхозчилари ва совхозларининг ишчилари бу мусобақада яхши натижаларга эришдилар. Ўтган йилги меҳнат мусобақаси якунларига мувофиқ Озарбайжон учинчи марта СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланди. Беш йилликнинг ҳозирги ҳал қилувчи йилида давлатга чорвачилик маҳсулотларини сотиш биринчи ярим йиллик топшириқлари анча ошириб бажарилди. Озарбайжон ғаллакорлари СССРда биринчи бўлиб давлатга дон сотиш 1973 йилги планини бажардилар. Давлатга бултургидан анча кўп пилла топширилди. Жамоат фондига 221 минг тоннадан кўпроқ маҳсулот жўнатиб, йиллик топшириқни 120 процентдан зиёд бажарган сабзавоткорлар муваффақиятли меҳнат қилмоқдалар.

Қардош Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам давлатга дон ва пилла сотиш йиллик планларини муваффақиятли бажарганликларига, давлатга чорвачилик маҳсулотлари топшириш ярим йиллик топшириқларини анча ошириб бажарганликларига хурсандмиз. Бизнинг пахтакорларимиз Ватанга ўтган йилгидан кўпроқ пахта сотиш юзасидан юксак мажбурият қабул қилдилар, биз ўтган йили беш йиллик охирига белгиланган даражадан ортиқ миқдорда — 430 минг тоннадан кўпроқ пахта сотдик. Мусобақадош ўзбек дўстларимизнинг маслаҳатлари эришилган марранни мустаҳкамлашда бизга ёрдам беради. Чин қардошларимиз бўлган ўзбек пахтакорлари бизнинг муваффақиятларимизни таъкидлаш билангина кифояланиб қолмасдан, камчиликларимизни кўрсатиб беришди, маслаҳатлари ва амалий иш билан шу камчиликларни тугатишда ёрдам беришди. Катта ёрдам берганликлари, қимматли мулоҳазаларни айтганликлари учун Озарбайжон пахтакорлари ўзбек биродарларига чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирадилар.

Энди гал бизга келди. Озарбайжон ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари группаларга бўлиниб, тўрт кун мобайнида Тошкент ва Сирдарё областларининг 128 та бригада ва звеносида, 64 та колхоз ва совхозида бўлдилар. Биз ғўзаларнинг ҳолати билан, чорвачиликдаги, ем-хашак тайёрлашдаги, қишлоқ қурилишидаги ишларнинг аҳволи билан танишдик. Қишлоқ районлардаги партия, совет, касаба союз ва комсомол иши, пахтакорларга маданий-маишний хизмат кўрсатиш масалалари билан қизиқдик.

Бўка, Оққўрғон, Янгийўл, Боёвут, Сирдарё, Дўстлик, Жиззах ва бошқа районлар пахтакорларининг меҳнат соҳасидаги куч-ғайратлари юксак баҳога сазовордир. Бу районлардаги илғор коллективларнинг пахтакорлари 50 центнерлик ҳосил олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. Бу йилги баҳорнинг иқлим шароитлари жуда ноқулай келганлигига қарамай, Тошкент ва Сирдарё областларининг меҳнаткашлари ғўзани бултургидан 7—8 кун тез ривожлантиришга эришдилар. Меҳнат юксак даражада ташкил этилганлиги, комплекс механизация ва химиялаш воситаларидан самарали фойдаланилганлиги, илғор фан ва тажриба ютуқлари қўлланилганлиги бунга ёрдам берди. Туксиз уруғлик чигитни кенг қаторлаб экишнинг афзаллигига биз яна бир карра ишонч ҳосил қилдик. Машина теримини яхши уюштириш учун, пахта териш агрегатларидан юксак унум билан фойдаланиш учун бошланган мусобақа кенг қулоч ёзганлиги ҳам катта таассурот қолдиради.

Ана шуларнинг ҳаммаси бизни қувонтиради, «пахтачилик академиклари»нинг муваффақиятлари бизни фахрлантиради. Бироқ биз Тошкент ва Сирдарё областларининг бир қанча хўжаликларида бригадамиз аниқлаган камчиликларни ҳам айтмасдан ўта олмаймиз, ўз-ўзидан равшанки, ҳар қандай ишда ҳам хатога йўл қўйилиши мумкин, аммо бу хатоларни кўрсатиш ва уларни тузатишда ёрдамлашиш — дўстнинг бурчидир.

Афсуски, ҳамма жойда ҳам ғўзани парвариш қилиш яхши йўлга қўйилган деб бўлмайди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Киев шаҳридаги тантанали мажлисда айтган сўзи ҳамманинг эсида бўлса керак. Ҳамма планларимизнинг бажарилиши пировард натижада одамларга боғлиқ эканлигини Леонид Ильич таъкидлаб ўтди: «Одамлар меҳнатга виждонан муносабатда бўлмасалар, кадрларнинг маҳорат ва онглилик даражаси юксак бўлмаса ижтимоий ишлаб чиқаришимизни олға силжитиб бўлмайди, жамиятимизни ривожлантириб бўлмайди». Ҳолбуки биз айрим жойларда яхши ривожланмаган, қовжираб қолган ғўзаларни кўрдик. Бундай далаларда техника оз, ишга яроқли кишиларнинг ҳаммаси далага чиқмаётир. Пискент районида, шунингдек Чиноз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида, Ўрта Чирчиқ районининг Свердлов номли колхозида, Ильич районининг Титов номли совхозида ва бошқа бир қанча хўжаликларда аҳвол айниқса ташвишли.

Ўзбекистонда жуда кўп уста сувчилар бор. Шунинг учун ҳам биз ғўзани кўллатиб суғориш фактларини кўрганимизда жуда хафа бўлдик. Бошқа жойларда сув етарли бўлса ҳам ғўза чанқатиб қўйилган, натижада ҳосил тугунчалари тўкилиб, ғўза ривожланишдан тўхтаб қолган.

Тошкент ва Сирдарё областларининг айрим хўжаликларида культивациянинг сифати унчалик яхши эмас, масалан, Дўстлик районининг «Комсомол» совхозида чопиқ агрегатларидан иш органлари тўла комплект бўлмаган ҳолда фойдаланилмоқда. 1-«Пискент» ва 2-«Пискент» совхозларида тупроқни юмшатиш кенглиги ва чуқурлиги агротехника талабларига мос келмайди.

Сирдарё областининг Мирзачўл райони, Тошкент областининг Янгийўл районидаги бир қанча хўжаликларда ғўзанинг асосий шохлари ҳам, ён шохлари ҳам кечикиб чеканка қилинаётганлиги, шунингдек ана шу муҳим агротехника усули сифатсиз бажарилаётганлиги кишини ташвишлантиради. Чеканка машиналаридан дуруст фойдаланилмаётир.

Сирдарё областининг Дўстлик, Ильич районларидаги, Тошкент областининг Ўрта Чирчиқ районидаги айрим хўжаликларда ғўзалар пахта қурти, вильт ва ўргимчак кана билан зарарланган.

Бригадамиз даланинг ўзидаги амалий бахсларда қатнашди. Ғўзани бундан буён парвариш қилиш, йўл қўйилган нуқсонларни тузатиш тадбирлари ўзбек пахтакорлари билан бирга муҳокама қилинди. Биз қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг, колхозлар ва совхозлар, районлар ва областлар раҳбарларининг эътиборини чеканка асоссиз равишда чўзиб юборилганлиги, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш бўшаштириб юборилганлиги, сувчилар ва чопиқ агрегатларининг иши қониқарсиз контрол қилинаётганлиги фактларига қаратдик. Ваҳоланки, ғўзани кўллатиб суғориш ва қовжиратиб қўйиш, чуқур чопиқ қилмаслик, машиналарнинг иш органларини нотўғри жойлаштириш, ғўзаларнинг касалликка чалиниши ва зараркунанда босиши каби ҳолларга йўл қўйилган.

Биз хўжаликларнинг пахтани машинада теришга қандай тайёргарлик кўрганлигига алоҳида эътибор бердик. Бу ишда ҳам камчиликлар борлигини айтиб ўтмоқ керак. Чунончи, «Узсельхозтехника» маълумотларига қараганда, республикадаги мавжуд 27186 пахта териш машинасидан ҳозиргача атиги 20138 таси, ёки 74 проценти шай қилиб қўйилган. Тошкент областида 2889 машинадан 1770 таси, ёки 61,3 проценти ремонтдан чиқарилган. Бу эса бултургидан анча камдир. Сирдарё областидаги 5135 та машинадан 3911 таси теримга шай ҳолатга келтирилган. Механизаторларни тайёрлаш қониқарсиз олиб борилмоқда. Умуман республикада пландаги 4400 ўрнига атиги 2672 механизатор, шу жумладан бор-йўғи 177 аёл механизатор тайёрланган. Механизатор кадрлар малакасини оширишнинг аҳволи ҳам кўнгилдагидек эмас. Республикада планда белгиланганидан қарийб уч баравар кам, яъни 3435 киши ўқитилган.

Бир қанча районларда пахта териш, кўсак узиш машиналари, тўкилган пахтани териб оладиган механизмлар, кўсак чувиш машиналари, пахтани қоп-қанорсиз ташиш учун ишлатадиган прицеплар ва терим даврида керак бўладиган техника яхши ремонт қилинмаётир.

Ўзаро текшириш даврининг ўзидаёқ кўрсатилган камчиликларни тугатишга киришган хўжаликлар, районлар ва областлар раҳбарларининг ишини муносиб баҳоламоқ керак. Масалан, Тошкент ва Сирдарё область партия комитетларининг, бир қанча район ва партия комитетларининг кенгайтирилган бюро мажлисларида биз жойлардаги ишларнинг аҳволи тўғрисида маълумот берган пайтимиздаёқ махсус тадбирлар ишлаб чиқилди. Чунончи, Сирдарё область партия комитетининг кенгайтирилган бюросидан кейин областнинг 150 дан ортиқ партия активи ва қишлоқ хўжалик мутахассислари амалий ёрдам бериш учун колхоз ва совхозларга жўнаб кетдилар. Тошкент областида ҳам бизнинг танқидимизга ана шундай амалий иш билан жавоб берилди.

Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари, чорвачилик ва ем-хашак етиштириш масалаларига катта эътибор бердилар. «Малик» совхозида ишлаб чиқариш кўрсаткичлари рекорд даражага яқинлашиб қолганлиги бизга жуда маъқул бўлди. Бу илғор хўжаликнинг тажрибаси бизнинг хўжаликларимиз учун ҳам жуда ибратли бўлади. Биз ем-хашак етиштириш масалаларини-майдонларнинг ҳажми, хашаки экинларнинг ҳосилдорлиги, ҳосилни йиғиштириб олишни механизациялаш сингари масалаларни ғоят қизиқиб ўргандик. Биз кўздан кечирган хўжаликларда мустаҳкам ем-хашак базасини яратишга, маккажўхори ва бедадан мўл ҳосил олишга астойдил киришилганлигини мамнуният билан таъкидлаймиз.

Ҳамма жойдаги маккажўхорининг аҳволи яхши эканлигини, хўжаликлар бу экиндан мўл ҳосил етиштириб олаётганликларини айтиб ўтмоқ керак. «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси катта ёрдам бермоқда. Унинг ҳузурида маккажўхорини ўриб берадиган 93 та механизациялашган отряд тузилган. Бу фойдали ташаббус янада кенг қулоч ёзишига умид қиламиз.

Хуллас, биз колхоз ва совхозлардаги аҳвол билан танишиб, деҳқонлар ва чорвадорлар билан суҳбатлашиб, шундай хулосага келдик: Тошкент ва Сирдарё областларининг, умуман бутун республиканинг хўжаликларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг бой резервлари бор. Бироқ бу резервлардан ҳали тўла-тўкис фойдаланилмаётир. Ваҳоланки Киевдаги тантанали мажлисда ўртоқ Л. И. Брежнев умумдавлат миқёсида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун партия билан ҳукумат сарфлаётган куч-ғайратлар буюк иш эканлигини таъкидлади. Бироқ, деб таъкидлади сўнгра Леонид Ильич, «бу нарса республика, область, районнинг ички ресурсларини тобора активроқ аниқлаш ва сафарбар этиш зарурлигига ҳалал бермаслиги керак».

Дарҳақиқат, азиз ўртоқлар, бизнинг республикамизда ҳам, Ўзбекистонда ҳам катта-катта резервлар бор. Шу резервларни ҳаракатга келтириш, жамиятга хизмат қилдириш — бизнинг партия ва мамлакат олдидаги ҳозирги бурчимиздир. Ҳамма жойда—пахтазорларда ҳам ва чорвачилик фермаларида ҳам, ремонт устахоналари ва дала шийпонларида ҳам биз, Озарбайжон вакилларини бениҳоя зўр самимият ва хурсандчилик билан кутиб олишди. Ўзаро текшириш бригадасининг самарали ишлари учун ҳамма шароит яратиб берилди. Ўзбек дўстларимиз узларининг бой тажрибаларини саҳийлик билан баҳам кўрдилар, ўз маҳоратларининг сирларини қардошларча тушунтириб бердилар. Биз юртимизга қайтиб боргач Озарбайжон меҳнаткашларига буларнинг ҳаммасини, сизларнинг республикангизда кўрган ҳамма нарсаларимизни албатта гапириб берамиз, сизларнинг энг яхши ютуқларингизни бажонидил жорий этамиз.

НОРХЎЖА—БОШ СУВЧИ

Тун. Атроф жим-жит. Фақат ўқариқда оқаётган сувнинг шилдираши, чигирткаларнинг чириллашигина эшитилади. Норхўжа доимо сергак. Эгатдаги сувнинг оқишидан кўз-қулоқ бўлиб туради. Яқинда армиядан келган Хайриддинни шогирдликка олди. Уста сувчи тайёрлаш нияти бор.

— Бизнинг ёшларимиз ҳар бир ишнинг уддасидан чиқиши керак, — дейди бош сувчи, — энг муҳими бир ишни кўрсатсангиз, айтганингиздай бажаради. Шунинг учун колхозчилар ўртасида ҳурмати бор. Суғораётган картамизда сойлик майдонлар бор. Кўллатиб юбормаслик керак.

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида коммунист Турсунбой Пардаев бошлиқ бригада аъзолари 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 23 ўрнига 30 центнердан ҳосил кўтариш мажбуриятини олганлар. Ҳозиргача механизатор Мухтор Сайдавутов ғўза қатор ораларига тўрт марта ишлов берди. Норхўжа Билолов, Хайриддин Абдуллаев, Саидакбар Ғаффоров, Маннон Саидумаров сингари миришкорлар ғўзаларни икки марта қондириб суғоришди. Мукаррам Валиева, Муҳаррам Саидумарова, Муҳтарам Обобовалар бегона ўтларни ўз вақтида даладан олиб ташлашди. Ҳозир ҳар бир туп ғўзада беш-олтидан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Шу долзарб кунларда бригада ғўзалари чеканка қилиниб, шарбат суви берилмоқда.

С. ШАРОФХОНОВ.
Бўка районидаги «Ленинизм» колхози.

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг Аҳмадали Эркаев бошлиқ бригада аъзолари ғўза парваришини сира бўшаштирмай давом эттирмоқдалар. Бу бригада аъзолари колхозда биринчи бўлиб чеканкани тамомладилар. Ғўзани суғориш, культивация қилиш давом этаяпти. Дала ишларини ўз вақтида амалга оширишда Мавлуда Тошпўлатова, Умринисо Қурбонова, Бувиҳолча Саидова, Саида Ўрозова, Очилой Бекмуродова сингари колхозчилар айниқса яхши ишламоқдалар.

А. РАИМҚУЛОВ.

СИЛОС БОСТИРИЛМОҚДА

Пойтахт областнинг Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхози далаларида маккажўхори ўриш қизғин давом этмоқда. Совхоз ишчилари ўз зиммаларига ҳар гектар ердан 600 центнердан кўк масса етиштириш мажбуриятини олиб, шунга яраша меҳнат қилмоқдалар. Ўрилган маккажўхорилардан пешма-пеш-силос бостирилмоқда. Суратда: илғор механизатор Қўчқор Ашуровни кўриб турибсиз (ўнгда), маккажўхори ўриш (чапда).

Т. МАҲКАМОВ фотолари.

ҚУЛУПНАЙЗОРЛАРНИ КЕНГАЙТИРАЙЛИК

Август — қулупнайзорлар барпо қилинадиган ва қулупнайлар кўчати ўтқазиладиган ой. Бу резавор мева май ойининг бошларидаёқ пишиб етилади ва истеъмолга чиқарилади. Қулупнайлар 20—30 кун ичида пишади. Бундан ташқари, у озиқ-овқат ва консерва саноати учун қимматбаҳо хом ашё ҳисобланади.

Қулупнайнинг таркибида инсон учун жуда зарур бўлган минерал тузлар, кальций, темир, фосфор ва бошқа моддалар бор. 4,0 дан 11 процентгача қанд моддаси, 0,3 дан 1,1 процентгача органик кислоталар мавжуддир. Бундан ташқари қулупнай таркибида А, В, Р, С витаминлари ҳам жуда кўп.

Каттагина қулупнайзорларга эга бўлган жуда кўп колхоз ва совхозлар бу йил мўл ҳосил етиштирдилар. Айниқса Калинин районидаги «Қорасув», «Партия XXI съезди» совхози, шу райондаги «Москва» колхози ва «Қибрай» совхозлари қулупнай экилган майдонлардан катта даромад олдилар.

Аммо ҳозирги мавжуд қулупнай майдонлари ва улардан олинаётган ҳосил аҳолининг қулупнайга бўлган истеъмолини, шунингдек консерва саноатининг бу маҳсулотга бўлган талабини тўлиқ қондира олмайди. Қулупнай жуда эрта етилиши сабабли унга бўлган талаб йил сайин ортиб бормоқда. Агар қулупнайлар август ойи ичида кўчат қилинса ва намунали парвариш этилса, у келгуси йили яхши ҳосил бериши мумкин.

Қулупнайлар 2—3 йил давомида ҳосил беради. У пархеш қилиш йўли билан ҳам кўпайтирилади. Кўчат қилинадиган қулупнай пояларининг илдиз системаси яхши ривожланган, уч-тўрттадан соғлом куртакка эга бўлиши керак.

Шу кунларда қулупнайларни янги майдонларга кўчат қилиш қилинади. Кетма-кет борона босилади. Шундан кейин қулупнайларни кўчат қилиш схемасига қараб суғориш эгатлари олинади.

Қулупнайларни кўчат қилиш учун 80×20 сантиметрли схема жуда қулайдир. Бунда ҳар гектар ерда 50 минг тупдан кўчат ўстириш мумкин. Ўтлоқботқоқ тупроқли майдонларда эса қулупнайлар 90x20 сантиметр схемасида қўш қаторлаб

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

ва эски майдонларга янгидан кўчат ўтқазиш учун жуда қулай пайт келди. Қулупнайлар кўчат қилинадиган майдонларнинг рельефи текис, ва сув таъминоти қулай бўлиши керак. Бу резавор мева кўчатлари яхши ишлов берилган ва бегона ўтлардан ҳоли майдонларда яхши ўсади. Шунингдек уни ҳали мевага кирмаган ёш боғлардаги дарахт қатор ораларида ҳам ўстириш мумкин. Дон-дуккакли ва сабзавотдан бўшаган майдонларга ҳам қулупнайлар кўчат қилиш мумкин.

Эртаги сабзавот ва донли экинлардан бўшаган майдонлар аввал яхшилаб суғорилади, тупроқнинг унумдорлигига қараб ҳар гектар ерга 20—40 тоннадан чириган гўнг ва 600—1000 килограммдан суперфосфат солинади, ер 30—35 сантиметр чуқурликда шудгор кўчат қилинади. Қатор ораларига пиёз ва саримсоқ экиш ҳам мумкин.

Агар хўжаликларда 70 сантиметрли схемада экилган экин қатор ораларини ишлашга мослаштирилган механизмлар мавжуд бўлса, у ҳолда қулупнайларни 70x20 сантиметр схемада кўчат қилиш мақсадга мувофиқдир. Бунда ҳар гектар ерда 71 минг тупдан кўчат ўстирилиши мумкин. Кўчатларнинг бу хилда қалин бўлиши қулупнайлардан дастлабки йиллиёқ мўл ҳосил етиштириш имконини беради. Қулупнайлар август ойидан кечикмай кўчат қилиниши керак. Агар шу ойдан кечикса унинг ҳосили паст бўлиши мумкин.

Қулупнайларни кўчат қилиш олдидан эгатларга сув қўйилади. Шундан кейин қулупнай ўтқазилади. Қулупнайларни ҳаво ҳарорати пасайгандан кейин, кечқурун кўчат қилган маъқул. Кўчат қилингандан кейин эгатлардан яна 2—3 кун давомида сув оқиб туриши керак. Шундан кейин қулупнайлар талабига қараб ҳар 7—10 кунда суғориб турилади. Қулупнайлар кўчат қилингандан 10 кундан кейин кўчатларнинг яхши кўкарганлиги текшириб чиқилади. Агар қатор ораларида баъзи бир кўчатлар кўкармаган бўлса, улар олиб ташланади ва ўрнига суғориш олдидан янги кўчат ўтқазилади.

Қулупнайлар кўчат қилингандан кейин 20—30 кун ўтгач, қатор оралари культивация қилинади. Ҳар гектар ерга 300 килограммдан сульфат аммоний ва суперфосфат солинади.

Ёш кўчатларни қиш совуғидан сақлаш учун кўчат туплари тагига гўнг, похол ёки ёғоч қипиқлари уйиб қўйилади. Энг юқори ҳосилли ва меваси сифатли бўлган «Память Шредера», «Ўзбекистон», «Ўзбекистон гўзали» каби навларини, шунингдек консерва қилишга қулай бўлган ўрта пишар «Кульвер» нави ва кечпишар «Тошкент», «Мунто», «Зенга-Зенгана» навларини кўплаб кўчат қилишни тавсия этамиз. Агар бу қулупнай навларини экиб, юқори агротехника қоидалари асосида парвариш қилинса ҳар гектар ердан 60—80 центнердан ҳосил олиш мумкин.

М. МИРЗАЕВ,
С. ЯГУДИНА,
Қишлоқ хўжалик фанлари кандидатлари.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ХАЛҚАРО ПИОНЕР ЛАГЕРИ

ГАВАНА, 6. Кубадаги Варадеро курорт қишлоғида «26 июль» халқаро пионер лагери очилди. Пионер лагери Куба халқи тарихидаги шонли воқеа — Монкада казармаларига ҳужум қилинганлигининг 20 йиллиги шарафига шундай деб аталади.

Совет Иттифоқи, ВДР, ГДР, Польша, Венгрия, Румыния, Болгария, Чехословакия, Чили ва бошқа мамлакатлардан келган қарийб 130 бола бу ерда ўз мактаб каникулларини ўтказади. Улар кубалик тенгдошларининг турмуши билан танишадилар, озодлик оролининг тарихий жойлари бўйлаб саёҳат қиладилар.

БИР МИНУТ СУКУТ

ТОКИО, 6 август. (ТАСС). Бундан 28 йил муқаддам Хиросимада Американинг атом бомбасидан ҳалок бўлган кишилар хотирасини бугун шу шаҳар аҳолиси бир минут сукут қилиб ҳурматлади. Хиросиманинг тинчлик паркидаги қабристон ёдгорлигида атом бомбасидан ҳалок бўлганларнинг рўйхати сақланмоқда. Шаҳар мэри С. Ямада мана шу рўйхатга яна 2650 кишининг фамилияларини қўшиб қўйди. Фақат Хиросиманинг ўзидагина атом бомбасининг портлаши натижасида 240 минг нафарга яқин киши ҳалок бўлган эди.

С. Ямада ҳалок бўлганларни эслаш маросимида нутқ сўзлаб, ядро қуролига қарши, бу қуролни батамом тақиқлаш учун курашни кенг авж олдиришга даъват этди.

ТЕРРОРДАН СЎНГ

АФИНА, 6 август. (ТАСС). Якшанба куни аэропортда қилинган террордан сўнг қамоққа олинган икки номаълум кишини Афина полицияси тергов қилмоқда. Бу номаълум кишилар кўпгина кутувчи пассажирлар тўпланиб турган транзит залида қўл граналарини портлатиб, одамларни ўққа тутган эдилар. Натижада пассажирлардан уч киши ўлдирилган ва 50 нафардан кўпроғи жароҳатланган эди. Террорчилар 20 кишини гаров тариқасида ушлаб олиб, Афина аэродромидан бемалол чиқиб кетиш учун имконият беришни талаб қилишган эди. Полиция билан уларнинг ўртасида икки соат давом этган олишмадан сўнг террорчилар ўзлари гаров тариқасида ушлаб турган кишиларни қўйиб юбориб, таслим бўлишган эди.

АМЕРИКА КОСМОНАВТЛАРИНИНГ УЧИШИ

НЬЮ-ЙОРК, 6 август. (ТАСС). Америка «Скайлэб» орбитал станцияси экипажининг икки аъзоси, яъни Ж. Лусма билан О. Гэрриот бугун очиқ космосга чиқишди. Улар жумладан иссиқдан ҳимоя қилувчи қўшимча экран ўрнатишмоқчи, плёнкали кассетани алмаштиришмоқчи, сўнгра эса «Аполлон» кемаси ёрдамчи двигателларининг ишдан чиққан блокларини кўздан кечиришмоқчи.

Космонавтларнинг очиқ космосда бўлиши уч ярим соат давом этади.

ЯНГИ ҲАВО ЙЎЛИ

БОНН, 6 август. (ТАСС). Франкфурт — Майн — Москва — Токио ўртасида янги ҳаво йўли очилди. Бу йўл Ғарбий Европани япон ороллари билан туташтирувчи энг қисқа маршрут бўйлаб Сибирь устидан ўтади. Бу йўлга аэрофлот самолётлари ва Ғарбий Германиядаги «Люфтганза» авиакомпаниясининг самолётлари хизмат қилади.

МАКАРИОСНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НИКОЗИЯ, 6 август. (ТАСС). Кипр президенти Макариос генерал Гриваснинг бу ерда тарқатилган варақада қўйган талабларини яна рад этди. Бу талабларнинг мазмуни — Макариосни президентлик лавозимидан кетишга мажбур этишга яна бир марта уриниб кўришдан иборат бўлди.

«Гривас Кипрда пайдо бўлганидан бери, қуролли шайкалар тузиш ва террорчилик билан шуғулланмоқда», — деди президент.— У қотиллар группасини тузмоқда ва менга суиқасд қилишга ҳозирланмоқда.

Президент «Энозис» деб номланган, яъни Кипрни Грецияга қўшиб олишдан иборат бўлган планга жавобан уқтириб айтдики, амалда Гривас мамлакатни парчалаб юбориш учун шароит вужудга келтиришга уринмоқда. «Мен Гриваснинг шартларини рад қиламан»,— деди Макариос.

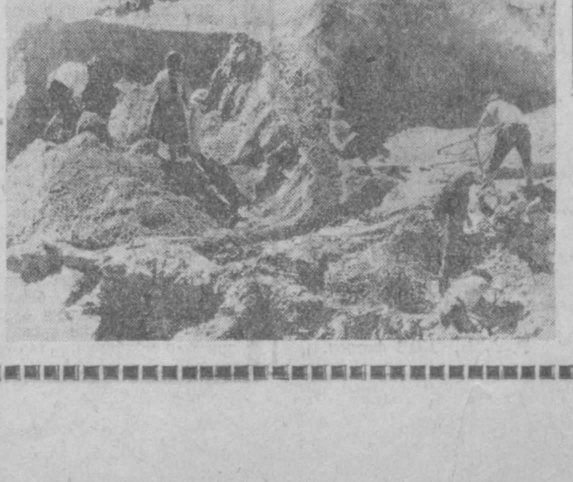

ҲАЛОКАТ ҚУРБОНЛАРИ

БОНН, 6. Кельн яқинида рўй берган автомобиль ҳалокатида бельгиялик олти солдат ўлди ва етти солдат ярадор бўлди.

Боливия экономикасида ер ости минерал ресурсларни қазиб олиш асосий ўрин эгаллайди. Мамлакат қалайи қазиб чиқаришда капиталистик дунёда биринчи ўринда туради. Шунингдек, бу ерда нодир металлар, темир конлари ҳам беҳисоб.

Суратда: боливиялик ҳиндлар Потоси яқинида кумуш қазиб олишяпти.

Кейстон—ТАССС фотоси.

ШАҲРИМИЗНИ БИЛМОҚ КЕРАК

Куни кеча А. М. Горький номидаги маданият ва истироҳат боғида Ўзбекистон ССР нинг эллик йиллик юбилейига бағишланган кеча ўтказилди.

Кечада Ленин район тарихий ёдгорликларни сақлаш жамияти раисининг ўринбосари Санъат Шодиева Ўзбекистон тарихий ёдгорликлари ҳақида сўзлаб берди.

«Шаҳримизни билмоқ керак» деган мавзуда ўтказилган кеча қатнашчилари шу мавзуга бағишлаб ташкил қилинган кўргазмаларни томоша қилдилар ва мутахассислар билан қизиқарли суҳбатлар ўтказдилар.

Кеча охирида йиғилганларга ҳужжатли фильмлар намойиш қилинди ва Ленин район бадиий ҳаваскорлари ижросида концерт қўйиб берилди.

Т. АЗИМОВ.

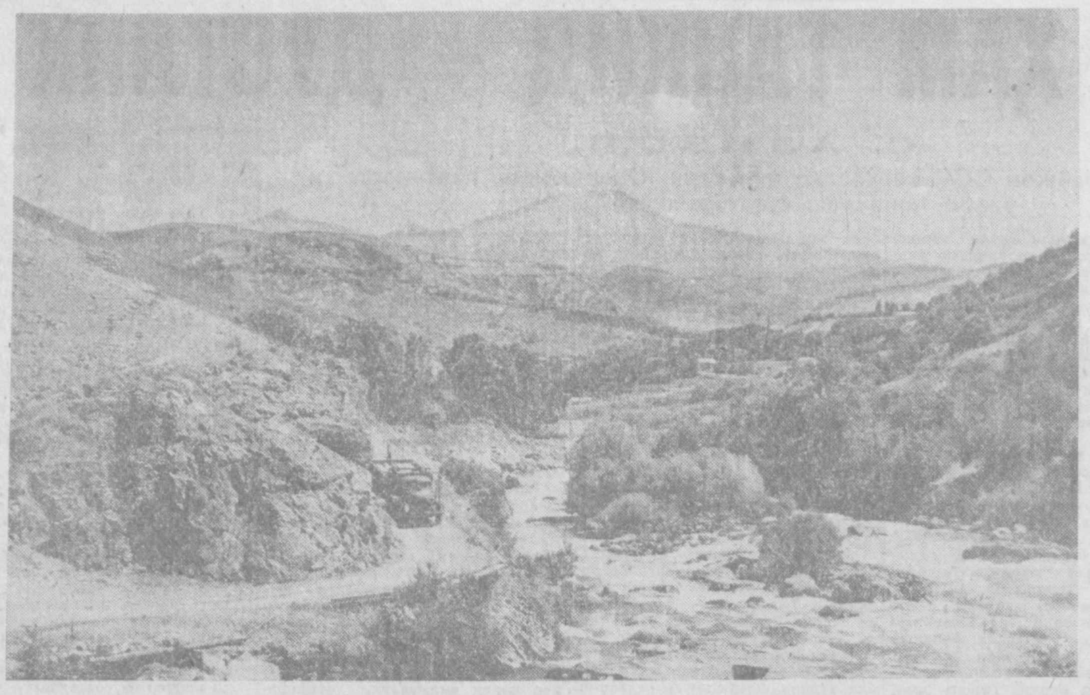

Бўстонлиқ районидаги «Хумсон» санаторийси сўлим ва хушманзара тоғлар бағрида жойлашган. Бу ерга шўх Угам дарёси ёқалаб борилади.

И. ПОРТНОВ фотоси.

СПОРТ

РАҚИБИМИЗ ЧИЛИ ТЕРМА КОМАНДАСИ

СССР терма командаси 1974 йилги жаҳон чемпионати финалига йўлланма олиш учун Чили терма командаси билан иккита ўйин ўтказади. Чили футболчилари Монтевидеода Перу командаси билан бўлган учинчи ҳал қилувчи учрашувда 2:1 ҳисобида ғалабага эришдилар. Биринчи учрашувда Перу футболчилари 2:0 ҳисобида ғалаба қозониб, такрор учрашувда эса худди шундай ҳисобда ютқазишган эди. СССР — Чили футболчиларининг саралаш учрашуви шу йилнинг кузида бўлади.

БЕЛЯВСКИЙ ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

Англияда ёшлар ўртасида ўтказилган жаҳон чемпионати совет шахматчиси А. Белявскийнинг ажойиб ғалабаси билан тугади. Львовлик шахматчи Лондонда ўтказилган биринчиликнинг сўнгги беш турида ажойиб муваффақиятга эришиб пешқадамлик қилиб келаётган югославиялик С. Марьяновични мағлуб этди ва 8,5 очко тўплаб жаҳон чемпиони унвонига муяссар бўлди.

АВСТРАЛИЯЛИК СУЗУВЧИНИНГ ИККИ РЕКОРДИ

КАНБЕРРА, 5 август. (ТАСС). Австралиялик ўн беш яшар ўқувчи Стефан Холланд 1500 метр масофани эркин усулда 15 минут 37,8 секундда сузиб ўтиб янги жаҳон рекордини ўрнатди. Бу — америкалик Майк Бартон Мюнхендаги олимпия ўйинлари даврида эришган рекорддан 14,7 секунд яхши.

Белграддаги жаҳон чемпионатидан олдин Брисбенда ўтказилган Австралия сузувчиларининг саралаш мусобақаларида қатнашган Холланд яна бир жаҳон рекорди ўрнатди — у 800 метр масофани 8 минут 17,6 секундда сузиб ўтиб, ватандоши Брэд Купер қўлга киритган натижани 6,2 секунд яхшилади.

Белградда ўтказиладиган жаҳон биринчилиги Холланд учун дастлабки катта халқаро мусобақа бўлади.

ЖАМБУЛНИНГ ВАТАНИ

...1943 йил охирлари эди.

Жамбулнинг эсида — икки қозоқ солдати ва рус қизи бемор отасини уйга олиб келишди. Оқ халатли қиз онаси Болган опага куйиниб, нималарнидир уқтирарди. Кейин у бўз халтасидан анчагина нон ва қанд олиб, ойисининг қўлига тутқазди-ю, кўзида ёш билан чиқиб кетди.

Отаси узоқ ётиб, вафот эди. Орадан кўп ўтмай, онаси ҳам бетоб бўлиб қолди. Бир куни у кечаси билан алаҳлаб чиқиб, кимларнидир ёрдамга чақирди. Қўрқиб кетган Жамбул нима қиларини билмай, эсини йўқотиб, ўзини кўчага отди. Қоронғида кимсасиз йўлда каёққа боришини ҳам билмай чопиб кетаверди. Темир йўл ёқалаб бораркан, тўхтаб турган товар вагонига чиқиб олди. Чиқди-ю, қорни жуда очиққанини энди билди.

Кўзи тиниб, чалқанчасига ётганича у ёғини эслай олмайди.

...Кенг хона. Ҳаммаёқ топ-тоза. Оқ халатли рус аёли тепасида телмуриб, Жамбулга жим қараб турибди. Кўзини очганини кўриб, ҳайрон бўлди. Жамбулнинг кўзида ўксинишдан ёш ялтираганини кўриб, овунтира кетди. У соф қозоқ тилида гапирарди:

— Қўрқма, бола, сен энди бизники бўлдинг. Ўз уйингдасан. Бу ер—Жамбул поселкасидаги Жамбул номли болалар уйи бўлади. Энди шу ерда яшайсан, шу ерда ўқийсан.

Жамбул кейинчалик болалар уйининг директори Василий Харитонович Смолокуров уни вокзалда, қоронғи бир бурчакда ўзини билмай ётганида кўтариб олиб, шу ерга олиб келганини эшитди. Ҳалиги рус аёли Смолокуровнинг хотини экан.

Болалар уйида уруш туфайли етим қолган турли хил миллат фарзандлари тарбияланишарди. Жамбул Сергибоев ҳам тезда улар билан опоқ-чапоқ бўлиб кетди. Ойни қувиб ойлар, йил кетидан йил ўтиб бораверди. Болалар уйидан мустақил ҳаётга қадам қўйиш фурсати ҳам етиб келди. Унга ўз отасидек бўлиб қолган Василий Харитонович билан бирга бориб икки йиллик ҳунар билим юртига бориб, ўқишга ариза берди.

Биринчи ойликни у Тошкент экскаватор заводида олди. Шу куни унинг хотирасидан асло чиқмайди. Ёш ўспирин ишчи-

ЛАВҲА

нинг биринчи маоши! Жамбул жилмайиб, устози Павел Павлович Строговга миннатдорчилик билдиради. Уни мураккаб «ДИП—500» токарлик станогини бошқаришга ўргатган шу рус ишчиси эди. Ҳозир ҳам юқори разрядли токарь Жамбул устозини тез-тез эслаб туради. Ахир, меҳнат алифбесини танитган устозни унутиб бўлармиди?

Кейин армияда хизмат йиллари бошланди. Жамбул Уссурий ўлкаси ва Сахалинда ҳарбий хизмат қилди. Хаш-паш дегунча солдатлик ҳаёти ҳам ўтиб кетди. Аммо бир воқеа Жамбулнинг тақдирини ўзгартиб юборди. Хизмат охирлаб қолган вақтда Тула областидаги Новомосковск «Химстрой» ташкилотидан бир группа ёш мутахассислар келишиб, хизматни тугатгач солдатларни улкан кимё корхонаси қурилишида ишлашга таклиф қилишди. Бир ярим минг ёш йигит, шулар қатори Жамбул Сергибоев ҳам шу қурилишга отланишди.

Жамбул қурилишда токарь бўлиб ишлаб, бу ерда ҳам армиядагидек ўзини кўрсатди. Орадан уч йил ўтгач, уни аввал авторемонт заводига, икки йил бурун эса уста токарлигини қадрлаб, Новомосковск кимё буюмлари комбинатига, янги аэрозол цехининг асбобсозлик бўлимига ишга юборишди.

Мана, биз Жамбул билан аэрозол цехида суҳбатлашиб ўтирибмиз. У негадир мийиғида кулиб қўяди. Сабабини сўрасак, яқинда Жамбулнинг оиласига янги квартира беришибди. Шу вақтгача Жамбул хотини Аня, ўғли ва қизи — Саша ва Лена билан ётоқхонада яшаб келишаркан.

— Мен янги уйга кўчиб кирган замоно,— дейди Жамбул,— дарҳол бундан буён янги адресга ёзишларини илтимос қилиб, ҳаммага хат ёзиб юбордим. Бир неча йил бурун мени ўзига фарзанд қилиб олган, болалар уйининг собиқ директори Смолокуровдан жавоб хати олдим. Унинг аввалги адресига таваккал қилиб хат ёзгандим. У онам тирик эканлиги, ундан ўзи хабар олиб турганлигини ёзганди хатда. Хатни олдиму, оилам билан Қозоғистон сафарига отлана бошладим. Мана, уч йил бўлди, меҳнат отпускамни ўз туғилган ўлкамда ўтказяпман...

Мен Жамбулнинг ажойиб тақдирини ўйлаб кетдим. Қозоқ йигитининг тақдири улкан мамлакатимиз халқлари буюк дўстлигининг яна бир тимсоли эмасми? Қозоқ йигити Ўзбекистонда иккинчи отани топди, шу ерда касб-ҳунар орттирди. Кейин Россиянинг чекка ўлкасида жанговар хизматни ўтаб, қадим руслар ўлкаси Тулада оила қурди, меҳнатдан шуҳрат топди.

Ҳа, Жамбулнинг Ватани ана шундай беқиёс!

Г. РУБЦОВ,
Тула-Москва.

АДАБИЙ ТЎПЛАМ

Бу мажмуа «Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги» деб номланибди. Чиндан ҳам улуғ дўстлигимиз туфайли беқиёс кучли бўлган социалистик ижтимоий тузумимиз, адабиётимиз, санъатимиз, умуман маданий ҳаётимизнинг барча соҳаларида ўз аксини топиб келаяпти.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти СССР халқлари адабиёти кафедраси ташаббуси билан чоп этилган мазкур илмий тўплам адабиётшунослигимиз соҳасида ташланган катта дадил қадамдир. Ушбу мажмуада ўндан ортиқ адабиётшунос олим ўз илмий-тадқиқотлари билан қатнашган.

Шуниси диққатга сазоворки, авторлар коллективи орасида Ҳ. Ҳомидий, Н. М. Маллаев, А. Бобохонов сингари тажрибали, катта авлодга мансуб муаллифлар ҳам, Қ. Сатторов, Ф. Набиев сингари ёш истеъдодли муаллифлар ҳам бор.

Йигирмага яқин илмий ишнинг ҳеч бири иккинчисини такрор этмайди. Ҳамма илмий иш ҳам ўз мақсади, ғояси, йўналиши, ёритилиши жиҳатдан оригинал, ўқимишли ва адабиётшунослигимизга қўшилган муносиб улуш. Мана, А. Бобохоновнинг «Ўзбек ва рус адабий алоқалари тарихига доир» номли илмий-тадқиқот маҳсули. Ушбу илмий иш ўзбек халқи билан улуғ рус халқи ўртасидаги борди-келди, муносабат ва дўстона алоқалар жуда қадимий тарихга эга эканлигидан гувоҳлик беради. Олим жуда кўп нуфузли ва эътиборли манбалар ва тарихий факт далилларга суянган ҳолда ўз фикр ҳамда нуқтаи назарларини асослайди. Чунки, жуда кўп факт-мисоллар ичида, айниқса, ўзбек халқининг жамоат арбоби бўлган Абдувоҳид Абдугофуров билан буюк рус ёзувчиси Л. Н. Толстой ўрталаридаги дўстона муносабатлар ва самимий илтифотлар ғоятда қизиқарли бўлиб, ҳар бир китобхон буни билгиси, ўргангиси келади.

Олим Ҳ. Ҳомидийнинг «Ширу-шакар ва унинг тузилиши» хусусидаги материали ҳар бир поэзия мухлисини қизиқтиради. Муаллиф кенг фикрли, билимдон ҳамда ўткир назариётчи бўлганидан, ушбу баҳсда бақувват фикрларни дадиллик билан ўртага ташлаган. «Ширу-шакар» жуда қизиқарли ва мураккаб шеърий формадир. Бундай жанрда ҳамма шоир ҳам ижод этавермайди, албатта. Форс (тожик) ва туркий (ўзбек) шеърнавислигининг ҳамма имкониятларидан тўлиқ хабардор бўлган ҳамда шу икки тилда шеър битиб, катта тажриба орттирган шоирларгина «Ширу-шакар» шеър ёзишган. Ўзбек совет поэзиясида эса улкан санъаткор академик шоиримиз Ғафур Ғулом «ширу-шакар» ёзган.

Шу йўсин, ушбу илмий иш ҳам ғоятда мароқли, ўқимишли ва қизиқарлидир. Атоқли адабиётшунос олим, ўрта мактаб ва педагогика ўқув юрти адабиёт дарсликлари автори Натан Муродович Маллаевнинг «Алишер Навоий халқ поэтик ижодиётида» ҳамда «Фарҳод ва Ширин халқ афсонаси ва эртакларида» номли мақолалари навоийшуносликка қўшилган муҳим ҳиссадир.

Бир қатор факт-мисоллар асосида халқ поэтик ижодиётида Алишер Навоий образининг талқини хусусида сўз юритган муаллиф хулоса чиқариб ёзади: «Халқ ўз афсоналарида шахс — Алишер Навоий образини яратиш вазифасини ўз олдига қўймади. Унинг мақсади улуғ шоир ва давлат арбоби номи билан, умуман адолатсизликка, жабр-ситамга қарши муросасиз кураш олиб борган халқ фарзанди, донишманд, ҳозиржавоб шахс образини яратишдир».

Чиндан ҳам халқ улуғ Навоийни севди, ардоқлади, туганмас ақл-заковат чашмасидан ҳамиша баҳраманд бўлди.

Ёш олим тадқиқотчи Қ. Сатторовнинг «Қозоқ-ўзбек фольклорининг ўзаро муносабатларига доир» номли мақоласи ҳам жуда қизиқарли ва ўқимишли. Маълумки, ўзбек болалар адабиёти энг кам ўрганилган ва кам тадқиқ этилган соҳа. Олим Қ. Орипов «Ўзбек совет болалар адабиётининг вужудга келишида матбуотнинг роли» (20-йиллар) мақоласи билан қатнашган ҳамда бу борада анча қизиқарли фикрларни айтган. Муаллиф 20-йиллар ўзбек совет болалар адабиёти вақтли матбуот саҳифаларида туғилиб ва шакллана бошланганлигини, шунинг билан бирга, болалар адабиёти, хусусан 20-йилларнинг иккинчи ярмиларидан бошлаб катталар учун нашр этилаётган ўндан ортиқ газета ва журнал саҳифаларидан ҳам кенг ўрин ола бошлаганини, 20-йилларнинг охири ва 30-йилларнинг бошларига келиб болалар адабиёти билан шуғулланувчи маданий кадрларнинг катта, умидли вакиллари етишиб чиққанини таъкидлайди ҳамда уларнинг ижодларидан характерли мисоллар келтиради.

«Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги» тўплами назарий ва практик аҳамиятга эга. Бу иш олимлар гурунги. Бу гурунгда айтилган бақувват, асосли фикрлар бўлғуси ёш адабиёт муаллимлари учун қўлланмадир.

У. САЛОҲИДДИНОВ,
педагогика фанлари кандидати.

А. АЛИЕВ,
Ўзбекистон педагогика фанлари институтининг илмий мухбири.

ДАМ ОЛИШ КЎНГИЛЛИ ЎТДИ

«Ўзбекхиммаш» заводи коллективи «Уралхиммаш» заводи билан бир неча йиллардан бери мусобақалашиб келади. Завод ишчиларининг ўғил-қизлари бу йил Свердлов шаҳри ёнидаги «Сосновий Бор»да, Свердловскдан келган мактаб ўқувчилари Лариса Губернатова, Алла Бершковская ва бошқалар «Спутник» пионер лагерида ҳордиқ чиқардилар. Улар ЧорвоқГЭС қурилишига экскурсия уюштирдилар. Яқинда улар ўз шаҳарлари Свердловскка жўнаб кетишди. Тошкентдан борган мактаб ўқувчилари эса ўз шаҳарларига қайтиб келишди.

О. ЛЕВАК.

ЁЗ — ЎТМОҚДА СОЗ

СССР 50 йиллиги номли пионер лагери энг ёш дам олиш масканларидан биридир. Бу йил кичкинтойларни ўз бағрига олган лагерда ҳаётимиз чечакларининг мириқиб дам олишлари, яйраб-яшнашлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Суратда: болалар ўз вақтларини қизиқарли машғулот билан ўтказмоқдалар.

Р. АЛЬБЕКОВ фотоси.

ШАХМАТ
ХОНАЛАРНИ ВА ДОНАЛАРНИ КЎРМАЙ...

...Рус чемпионининг Капабланка билан яккама-якка жанг қилиш имкониятлари борган сари камайиб борарди.

Агар Алехиннинг ўзи ақл бовар қилмайдиган ғайрат кўрсатмаганда, матчга бўлган имкониятлари йўққа чиқармиди, балки. У ўз ҳаётида ҳал қилувчи дамлар бошланганини тушунарди... Шу даврда Алехин ажиб чаққонлик кўрсатди. Жаҳоннинг ҳамма жойида шаҳмат ҳаваскорлари «Менинг энг яхши партияларим» деган унинг янги китобини очиб, биринчи сатрлариданоқ мафтун бўлдилар. Бу тўплам ажойиботларга бой эди. Бундай ажойиботларни фақат Алехин юзага чиқара оларди. Бир ўйинда бешта фарзин бўлиши, йигирма юриш олдидан ҳисоби чиқарилган комбинация, фарзину рухларни ажойиб қурбон қилиниши нақадар қизиқ. Буни кўриб ҳаваси келади кишининг. Жаҳонда ҳеч ким шахмат тошларини бунақа қилиб ўйната олмайди.

Шу вақт телеграф лол қолдирадиган яна бир хабар келтирди. 25-йилнинг биринчи февраль, якшанба куни «Пти Паризьен» залида Алехин тахтага қарамай ўйнаш бўйича рекорд қўйди. Болалигида кўрган тушида қанча бўлса, деярли ўшанча, яъни йигирма саккиз партияни тахтага қарамай ўйнади. Бу ғаройиб жанг ўн уч соат давом этди. Пешинда ва кечқурун Алехинга икки марта иссиқ овқат келтиришди. Бироқ, у овқатга ҳатто қўлини ҳам урмади. Бир неча пиёла кофе ҳамда йигирма тўққизта сигарета билан кифояланди. Мислсиз бу жанг ярим кечага яқин тугади, лекин бир мухбирнинг таъбирича ўйиндан сўнг Алехин «янги узилган атргул»дек эди...

Тахталарга қарамай ўтказиладиган сеанс шахмат аттракционлари ичида энг қийини ҳисобланади. Бундай сеанс мастердан жуда катта ақлий куч, пўлат асаб, кучли хотира талаб қилади. Сеанс берувчи шундай танг аҳволга тушадики, бу каби ўйинларнинг зарарли экани аллақачон аниқланган. Шунинг учун ҳам Совет Иттифоқида бундай нарса ман этилганини Алехин ўқиган эди. Аммо Ғарбда турли ҳангоматалаблар ўз доллар ва франкларини шунақа нарсаларга сарфлайдилар. Алехин неча марталаб худди шундай йўл билан жаҳон эътиборини ўзига қаратган, ёки моддий аҳволини тиклаб олган эди.

Тахтага қарамай ўйнашни биринчи марта кўрган киши ҳанг-манг бўлиб қолади. Шахматчи қандай қилиб ўттизта мураккаб, чигал позицияни хотирасида сақлаб туриши мумкин ахир! Бундай жанглар етти соат, ҳатто ундан ҳам ортиқроқ давом этади. Ҳар бир партияда ўртача қирқтадан юриш қилинади. Рақиблардан ҳар бири ўйиннинг бошиданоқ ўзига хос, ёнда ўтирганлардан бошқачароқ йўл танлашга ҳаракат қилади, шу билан бирга, кўп иштирокчилар баъзан ғайри табиий юриш билан «кўзи боғлиқ» рақибни атайин чалғитадилар. Сеанс берувчи жанг тафсилотларини узоқ вақт миясида сақлаб туриши, ҳар бир пиёда, ҳар бир сипоҳ қайси хонада турганлигини эсда тутиши керак. Бу мураккаб иш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди.

Биз бу сатрларнинг кўпчилигини гроссмейстер А. Котовнинг «Оқлар ва қоралар» номли романидан олдик.

Ушбу вазият гениал рус шахматчиси Александр Алехиннинг ғойибона, яъни тахтага қарамай берган бир йўла ўнта сеансида (Нью—Йорк, 1924 йил) 26 тахтанинг биттасида юзага келган эди.

Шунча тахтада бир йўла ғойибона ўйнаган Алехин (оқ доналар) шу ҳолатда рақибини тўрт юришда мот қилган.

Сиз эса, шахмат шинавандалари, бу позицияни тахтага теринг-да, кўзингизни «боғлаб» эмас, фақат қўлингизни доналарга урмай турли юришда мот қилиш йўлини топишга ҳаракат қилиб кўринг ва қанча вақтда ечганингизнинг ҳисобини чиқариб қўйинг.

М. МУХИДДИНОВ.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — «Бойчечак». 19.05 — Мультфильм. 19.15 — Ахборот. 19.30 — «Ўзбекистон чорвадори». 20.00 Ўн минут музика. 20.10 — Ахборот. 20.30 — Ёш ижрочилар концерти. 21.30 — МОСКВА. «ВАҚТ». 22.00 — Футбол: «ЗАРЯ»—«СПАРТАК». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — «Звездочка». 11.45 — **Олтин соат** (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 18.40 — Концерт. 19.30 — Телеочерк. 20.00 — **Ҳалоскорлик** (бадиий фильм). 21.30 — ТОШКЕНТ. Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили. 22.00 — Бадиий фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.10 — **Уталмаган бурч** (бадиий фильм). 20.40 — **Бўрон** (спектакль).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8|VIII да **Йўқолган узук**, 9|VIII да **Аяжонларим**, 10|VIII да **Ажал минораси**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Уз ҳоҳиши билан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «МОСКВА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (19.00, 21.00).

Дача — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Дунё (11.00, 14.00), **Қора лола** (15.00, 19.00, 21.00). — «КЎКЧА».

Тилла зирак — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Беҳуда шов-шув — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (13.40, 20.00).

Уч мушкетер — «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 13.00, 16.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Лаутарлар — ТЕЛЬМАН номли.

Фанфан-Тюльпан — «РАКЕТА», КИРОВ номли.

Уз ҳоҳиши билан — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ироцали қиз — «ХИВА».

ТОВАРЛАР — ПОЧТА ОРҚАЛИ

СИЗ ВОЛГА ЕТГАНЛИК КУНИ, ТУҒИЛГАН КУН, УҚУВ ЮРТИНИ ТУГАТГАНЛИК, НИКОҲ, ЮБИЛЕЙ ВА ОИЛАНГИЗДА БУЛАДИГАН БОШҚА МУҲИМ САНАЛАР МУНОСАБАТИ БИЛАН СОВҒА ҚИЛМОҚЧИ БУЛСАНГИЗ, БУ ИШДА СИЗГА

«ПОСИЛТОРГ» ЁРДАМ БЕРАДИ

«ПОСИЛТОРГ»НИНГ СВЕРДЛОВ БАЗАСИ СИЗГА ҚУЙИДАГИ БУЮМЛАРНИ ТАВСИЯ ЭТАДИ:

олтин корпусли юмалоқ соатлар — эркакларнинг «Полёт» соати, баҳоси—196 сўм; аёлларнинг «Чайка» соати, баҳоси—96 сўм;

олтин корпусли соатлар — эркакларнинг «Полёт» соати, баҳоси—35 сўм; «Луч» соати, баҳоси—40 сўм 70 тийин; аёлларнинг «Чайка» соати, баҳоси—31 сўм; «Луч» соати, баҳоси — 33 сўм 50 тийин; ромба шаклидаги «Чайка» кулон-соати, баҳоси — 39 сўмдан 54 сўм 65 тийингача; кўк биллур шишали «Заря» медальон-соати, баҳоси — 55 сўм 30 тийин ва безаксизи, баҳоси — 55 сўм;

«ВЭФ-201» радиоприёмниклари, баҳоси — 93 сўм 02 тийин; «Яуза-6» магнитофони, баҳоси — 190 сўм; «Орбита-2» магнитофони, баҳоси — 210 сўм; «Соната-3» магнитофони, баҳоси — 132 сўм; «Комета-201» магнитофони, баҳоси — 200 сўм, «Комета-209» магнитофони, баҳоси — 220 сўм; 6 ва 10 типидаги магнитофон лентаси;

«Смена-8М» фотоаппарати, баҳоси — 15 сўм; «ФЭД-3Л» фотоаппарати, баҳоси — 49 сўм 50 тийин; беш регистрли «Орион-2» аккордеони, баҳоси — 159 сўм.

СИЗ ЎЗИНГИЗГА ЗАРУР БЎЛГАН МОЛЛАРНИ ТЎЛАБ ОЛИНАДИГАН ПОЧТА ПОСИЛКАСИ СИФАТИДА ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Посилка қилиб юбориш учун сарфлайдиган чиқимингиз буюмларни сотиб олиш учун кетадиган вақтнинг тежаб қолиниши билан ўзини оқлайди.

БУЮРТМАЛАРИНГИЗНИ КУТАМИЗ!

Мурожаат учун адрес: 620068, Свердловск шаҳар, Д-68, Учительская кўчаси, 38-уй.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Индекс 64633.

Р. 02581.